

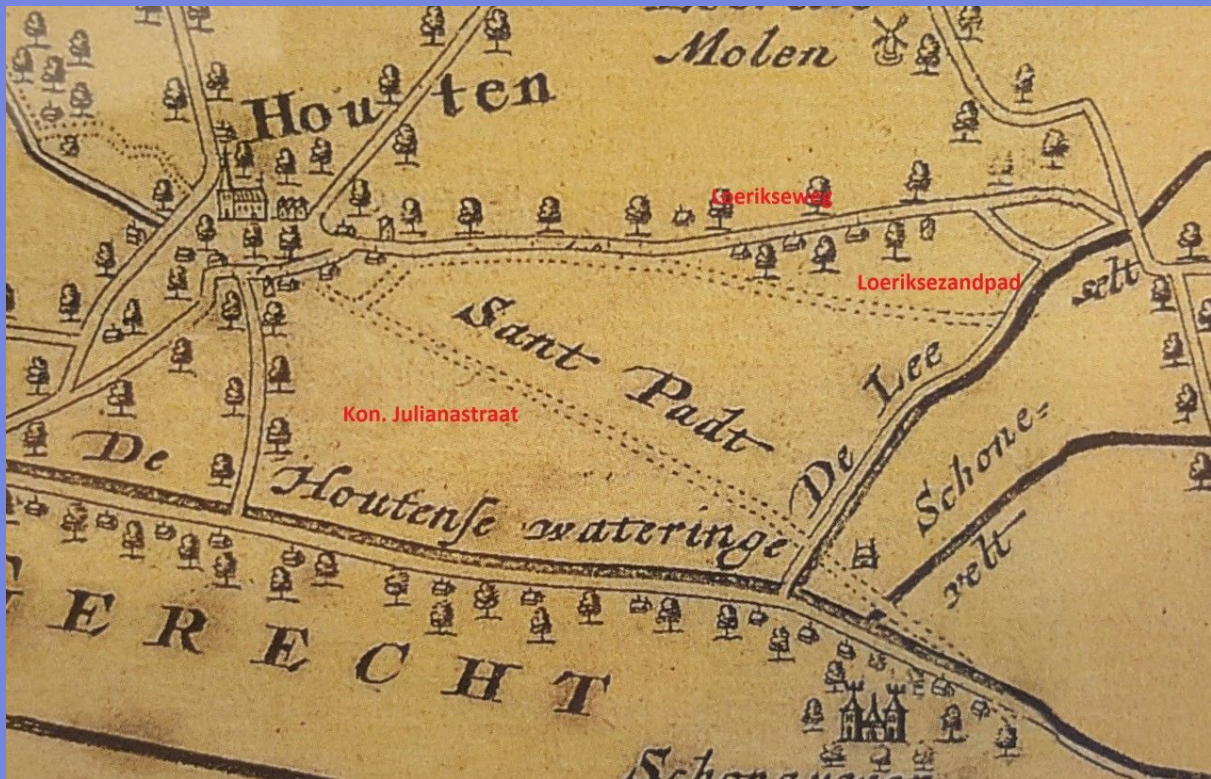
Het Loeriksezandpad en boerderij Dubbelzand

Op dinsdagochtend 27 september 2016 op de Archeologische Werkgroep 'Leen de Keijzer kreeg ik het verzoek om te achterhalen waar de naam van boerderij Dubbelzand (Kon. Julianastraat 16) vandaan komt. De naam is mij het vroegst bekend uit het jaar 1841 als er een grote aanbesteding plaatsvindt voor de aanleg van een brug bij Dubbelzand. Vermoedelijk werd deze brug gelegd over de watergang die in die tijd nog lag tussen het Loeriksezandpad en de Loerikseweg.

Op de waterschapskaart van het waterschap Houten uit 1955 staat de watergang nog ingetekend als zijnde de te onderhouden watergang door het waterschap en de grondeigenaren die hun land hadden aan deze watergang hadden.

Het Loeriksezandpad is al bekend in de bronnen omstreeks het jaar 1622 (W. Thoomes, Het Kromme Rijngebied, Zandpaden). Vanaf 1629 gaven de Provinciale Staten van Utrecht de opdracht om de toen al bestaande wegen om te vormen tot goed aangelegde zandpaden.

Voor de verbinding tussen Utrecht en Houten werd het al bestaande Houtensepad (in 1614 op een kaart ingetekend vermeld als het Houtensche Pad) aangelegd als zandpad. De vermelding uit 1614 doet vermoeden dat er in die tijd al een goed onderhouden zandpad op dit tracé was. Maar niets is minder waar. Paden en wegen in de 17de eeuw ook wel kleiwegen genoemd waren in zeer slechte staat en soms nauwelijks goed begaanbaar. Door zomerregens of sneeuw en ijzel in de wintertijd. In die tijd was het beter en makkelijker om dorpen en steden te bereiken via weteringen of vaarten. De Provinciale Staten waren vanaf de 17de eeuw verantwoordelijk voor het goede onderhoud van de zandpaden. Meestal werd doormiddel van een openbare aanbesteding het zandpad opnieuw bezand met zand wat uit de rivier de Lek werd gedolven. Een aantal keren per jaar was er schouw van de kameraar van de Staten van Utrecht. Die bekeek hoe het gesteld was met het zandpad. Tot ver in de 20ste eeuw werden de provinciale wegen die hun oorsprong hadden als zandpad beheerd door de Provincie Utrecht.

Het Loeriksezandpad, Loerikseweg en de Koningin Julianastraat intekend op een kaart uit 1696 van Du Roy.

De aanleg van de zandpaden door de Provinciale Staten van Utrecht gebeurde in de tijdspanne 1629-1633. Het Houtensepad werd aangelegd vanaf de Koningsweg in het Utrechtse stadsbuitengerecht Tolsteeg of Klein Kovelswade. Via hofstede De Koppel bij de Koppeldijk in zuidoostelijke richting via herberg 't Hemeltje tot voorbij boerderij Den Oord. De huidige Herenweg in het Oude Dorp was ook onderdeel van het zandpad tussen Utrecht en Houten. Vanaf het Plein liep het zandpad op het huidige tracé van de Koningin Julianastraat verder richting Schalkwijk.

Maar hoe komt boerderij Dubbelzand nou aan zijn naam? Bij de locatie waar de boerderij gelegen is lag oorspronkelijk ten noorden van de boerderij het Loeriksezandpad met daarnaast gelegen de watergang en verder parallel gelegen ernaast de Loerikseweg. Ten zuiden van de boerderij ligt nu de Koningin Julianastraat. In de 17de eeuw 't Sandpadt' of 'Schonauwenschen zandpad' geheten.

Het maakt dus duidelijk dat het vermoeden bestaat dat de naam van boerderij Dubbelzand terug gaat op de ligging van de boerderij. Gelegen tussen 2 zandpaden. Te weten 't Sandtpadt' en het Loeriksezandpad.

Boerderij Dubbelzand aan de Kon. Julianastraat 16, 2016. Foto: auteur.